

2.

ΝΕΑ

ΑΥΓΗ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΕΚΔΟΤΕΣ

Κ. ΕΛΑΤΟΣ
Κ. ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ
Φ. ΕΠΙΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κ. ΠΑΛΑΜΑ	Ἄπ' τὰ δεκατετράστιχα (ποίημα)
Π. ΤΑΡΩΝΙΤΗΣ	Τὸ τώρα δὲ μὲ συγκινεῖ (ποίημα)
Γ. ΕΚΜΕΤΖΟΓΛΟΥ	Στον Παλαμά (ποίημα)
Σ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ	Ειδύλια σε νύχτες (ποίημα)
Κ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ	Ακριβῶς στὴ σελίδα 12 (διήγημα)
ΑΓ. ΜΟΣΧΟΣ	Ἄνοιξη (ποίημα)
ΑΥΓ. ΔΡΟΣΙΑ	Στὸ νεκρό-μον πατέρα (ποίημα)
Κ. ΕΛΑΤΟΣ	Το δῶρο του φίλου (διήγημα)
Γ. ΘΕΟΛΟΓΟΣ	Εἶν' τα γαλάζια μάτια-σου (ποίημα)
Π. ΠΡΟΓΙΑΣ	Λουλούδια του χινόπωρου (ποίημα)
Θ. ΚΑΡΔΑΛΙΝΟΣ	Θορήνοι (ποίημα)
Σ. ΛΕΩΝΙΔΑΚΗΣ	Σ' ἓνα φίλο (ποίημα)
ΘΡ. ΠΑΡΑΣΧΗΣ	Τραγουδάκι (ποίημα)
Σ. ΒΑΡΒΑΡΗΓΟΣ	Τρίπτυχο (διήγημα)
Φ. ΕΠΙΤΡΟΠΟΥΛΟΣ	Στο διάβα-σον (ποίημα)
Κ. ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ	Ἄλλοτε και τώρα (ποίημα)
ΝΙΧΑ	Ανέκδοτα του λαοῦ μας (λαογραφικά)

Αριθ. ἀδείας 387
6-5-1943

ΠΕΙΡΑΙΑΣ
ΝΟΤΑΡΑ 63Α
15 ΤΟΥ ΜΑΗ 1943

ΔΥΟ ΛΟΓΙΑ

— Με ξεχωριστή χαρά είδαμε την υποδοχή που κάνανε οι νέοι λογοτέχνες στην έκδοσή-μας, και την απήχηση που είχε το ξεκίνημά-μας στους κύκλους των διαρρομένων νέων. Τα γράμματά-τους ξέφυγα από ενθουσιασμό και θερμό ενδιαφέρον μας συγκινήσανε βαθιά και μας δείξαν πόσο οι προσπάθειές-μας είναι ζωτικά αναγκαίες. Στα λόγια των φίλων-μας, που τόσο πολύ μας ενθάρρυναν, και με τόση προθυμία μπήκανε στο πλευρό-μας, μαζί με την υπόσχεση της πλήρους ικανοποίησης των πνευματικών πόθων-τους, απαντούμε απλά, μα ενδόμυχα: ευχαριστούμε.

— Μέσα απ' την έντονη ζύμωση που γίνεται τελευταία απ' τους δόκιμους λογοτέχνες μας για την απλοποίηση του τονικού συστήματος της γλώσσας-μας νομίζουμε πως οι νέοι-μας δεν πρέπει να λείψουν. Η συμβολή των καινούργιων λογοτεχνών στην προσπάθεια των πνευματικών ηγετών-μας για ένα τόσο τεράστιο σκοπό είναι αναγκαία—απαραίτητη θα λέγαμε. Έτσι η «Νέα Αυγή» αποφάσισε, ύστερα και από γενική απαίτηση, να γράφεται απ' την αρχή ως το τέλος με τέιο σύστημα ορθογραφίας.

ΟΙ ΕΚΔΟΤΕΣ

ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

— Σαν πολύ τραγικά τα λέει το «Μπουκέτο» στη στήλη-του «η ζωή που κυλά» για τους Νέους. Να λυπηθούν λέει τα κορίτσια όλης της Ελλάδας τους Νέους και κείνους (δηλ. τους συντάκτες-του) και να δεχτούν τον έρωτα-των, γιατί αιτία αυτού του οργασμού που έχουν οι Νέοι να γράφουν είναι η άρνηση ή η αδιαφορία εκείνης. Μα δεν σκέπτεται το «Μπουκέτο» πως όταν οι Νέες τους ακούσουν θα πάψουν να γράφουν οι Νέοι κι' η διεύθυνση-του δεν θα εισπράττει τα τρακοςάρια για κορίτσια; Άραγε νάνε μαρτύριο για-τούς να διαβάζουν πέντε αράδες και να πέρνουν 300 δραχμές ή μήπως φοβούνται τους Νέους από επαγγελματικής άποψης; Πάντως το δεύτερο θα συμβαίνει γιατί οι περισσότεροι δόκιμοι βλέπουν με κακό μάτι τις κινήσεις των Νέων κι αυτό το πράμα τόχον αποδείξει πολλές φορές ίσα με σήμερα. Όσον αφορά δε τους μέτριους σίχους που γράφουν οι Νέοι στα διάφορα περιοδικά κι' αυτό μου φαίνεται πως είναι κάτι περισσότερο απ' ότι φαντάζεστε. Κι' αν πέρνουν για θέμα τους ερωτικούς-τους καϊμούς και τις απελπισίες-τους δεν έχει καμιά σημασία. Σήμερα γράφουν για τους καϊμούς-τους αύριο θα γράφουν για τις χαρές-τους και μεθαύριο για τη φύση και τη ζωή. Δεν φαντάζομαι τα κομμάτια που δημοσιεύει σαν τα καλύτερα ύστερα από την ανσηρή-του κριτική νάνε καλλίτερα απ' αυτά που σχολιάζει. Απολαύσετε: «'Η φύση 'δλη—σάν περιβόλι—τον παραδείσι;—Μεθ' απ' τόν ήλιο—τ'όριο βασίλειο—σ' άγν' μεθύσι!!» Τί ωραίο μα την αλήθεια.

Πέρασε Κύριοι πιά η εποχή η δικιά σας
Τόπο στα Νειάια Κύριοι.

Νικ.

ΝΕΑ ΑΥΓΗ

ΔΠ' "ΤΑ ΔΕΚΑΤΕΤΡΑΣΤΙΚΑ,,

Δόξα στο φῶς σου, Ιερή γῆ,· χαρά τῶν αἰώνων.
Κάτου ἀπό σένα ἑλληνικέ τρίςβαδε αἰθέρα,
βλέπω· μᾶς πᾶς ἀπό τό γέλασμα πιδό πέρα
τό γαληνὸ κι' ἀπό τό σάλεμα τῶν πόνων.

Ποιό, σάν τό φῶς σου, φῶς φωτίζει ἄλλου τῆ σφαῖρα;
Ποιό, ἀπάνου ἀπ' τὰ χρυσᾶ κορμιὰ τῶν Παρδενώνων
κι' ἀπό τ' ἀσημένια τὰ μαλλιὰ τῶν ἔλαιώνων,
"Ἔτσι ποιό φῶς τῆ γαλαζώνει τὴν ἡμέρα;

Μὰ τό γαλάζιο σου, οὐρανέ μου, εἶναι βαδύ,
τόσο βαδύ πού με τό μαῦρο γίνετ' ἕνα·
κι' ἂν ἡ χαρὰ κάτου ἀπό σέ ἄρμονία ξανθῆ,

μὰ ἡ λύπη χαλκοπράσινη ἔρινύα μ' ἔσένα,
τρίςβαδε αἰθέρα. Στῆ νυχτιά πού εἶναι γλαυκῆ,
κι' ἡ τραγωδία τῆς ζωῆς πιδό τραγική.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΤΟ ΤΩΡΑ ΔΕΝ ΜΕ ΣΥΓΚΙΝΕΙ...

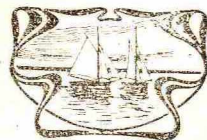
Τό τώρα δέν μέ συγκινεί όσο τό χθές' και πρέπει
για νάχη αυτό που αίσδάνεσαι και γεῦσι και ἡδονή
νά γίνη πρώτα ανάμνησι και νά ντυθῆ τῆ σιωπή
τοῦ περασμένου, τήν καλή και τῆ δαμπωτική.

Ὅ,τι τό μάτι τῆς ψυχῆς μεσ' τόν ἑαυτό σου βλέπει
ν' ἀκτινολάμπη και νά ζῆ μιὰ μουσική ζωῆ
ποῦ ἀπ' τό κύκλο τοῦ παρόντος βγήκε για νά μπῆ
στῆς μνήμης τό βασίλειο ποῦ τό μυστήριο σκέπει.

Αὐτό πηγῆ τῆς ἡδονῆς και τῆς σοφῆς χαρᾶς
ἀπ' ὅ,τι ἡ Μοῖρα χάρισε στοὺς ἄσοφους ἀνδρώπους
λυχνάρι για νά φέγγουνε στά σκότη τῆς νυχτιᾶς,
ἀνάμεσα ἀπό τοὺς πικρούς και ρημαγμένους τόπους.

Εἶναι ἡ μνήμη ποῦ μέ τὰ πολλά σου μάγια φαντασία
χρυσώνει τήν ανάμνησι — τῆς ζωῆς τήν πεμπουσία.

ΠΑΥΛΟΣ ΤΑΡΩΝΙΤΗΣ

ΣΤΟΝ ΠΑΛΑΜΑ

*Ἐμένα ὁ ἴσιος δρόμος,
εἶν' αὐτός ποῦ θά μ' ἔφερνε
στοὺς γύφτους χαρσκόπους,
π' ἀγεροζοῦν ἐλεύτεροι
κι' ἀπό Θεοὺς κι' ἀπό ἀνθρώπους.

Κ. ΠΑΛΑΜΑ (Βωμοί)

Κι ἕνα περβόλι ολόσπαρτο μυριστικά ἡ καρδιά.
Βροντόκραχτα ἀχνοπούλια οἱ στοχασμοί-σου,
Μυροσκορπίστρα ολάνθιστη μιὰ μυγδαλιά
Ἡ ψυχῆ-σου.
Ὅχι, δέν κρυφαστάζει πάνω-σου τό δάκρυ
Γλυκολυπούμενης ἱτιάς.
Δε σε λικνίζει, ἀθάνατε, πα' στο σεντέφι
Του λαιμού, λαμπρῆ κάποια Ἀντιόπη.
Σένα σε μάγεψε με τ' ἀκριβό-της ντέφι,
Σε κοίμησε μί' ἀπόκοσμη, μιὰ πλάνα,
Στην ἀγκαλιά-της μιὰ χαλκόστηδη τσιγγάνα.

Γ. ΕΚΜΕΤΖΟΓΛΟΥ
(Μετσόλης)

ΕΙΔΥΛΛΙΑ ΣΕ ΝΥΧΤΕΣ ΣΙΩΠΗΛΕΣ

Κι' εἶχε φως χλωμό τ' ἀχνό τό σύθαμπο
κι' ἦταν ἕνα γύρω ὅλα θλιμμένα
και μονάχα οἱ καρδιές - μας ἔμεναν
πάντα χωρὶς σύννεφο κανένα.

Γύρω - μας τ' ἀγέρι χαδιαρόταιζε
χάδευε τις μπούκλες των μαλλιών - σου
και τ' ἀστέρια ἐπάνω - μας τρεμόπαθα
κρύβαν τῆ λαγνεία των φιλιών - σου.

Κι' ἦσουν — ὦ καλή - μου — ολοφώτιστη
— φως ἀντί για στέμμα στα μαλλιά - σου —
κι' ἔσκυφα και φίλησα τα μάτια - σου
κι' ἔγινε ὁ ἀφέντης βασιληᾶς - σου.

Κι' ἔγινε τό κύμα τό ἀφρογάλαζο
πόρχει να σβύσει σι' ἀερογάλι
και ν' ἀπλώσει μύρα και ροδόζμινια
μέσα στον χειλιών - σου τ' ἀνθογάλι.

Ἦσχα κι' ὠρμία ονειροπόλησα
κι' ἔφερα τῆ φλόγα - μου κοντά - σου
κι' ἦταν λες σα νάσβυνε τό πένθος - μου
μέσα στη γελοῦμενη ἀγκαλιά - σου.

Κι' ὠρμησαν ἀτίθασα του πόθου - μου
τ' ἄτια, κι' οἱ λαχτάρες, κι' οἱ τρεμούλες
κι' ἦρθαν να δροσίσουνε τα χεῖλη - τους
σ' ὅλες του κορμιοῦ - σου τις πηγούλες.

Ἄγνωρη, πρωτάρα ἡ καρδοῦλα - σου
φλόγισε, κι' ἐφούντωσε, κι' ἐκάει.
Μέσα σε ἀγάπης ξεφαντώματα
ἔσβυσ' ἡ ἀγνόη - σου και πάει...

Κι' εἶχε φως χλωμό τ' ἀχνό τό σύθαμπο
κι' ἦταν ἕνα γύρω ὅλα θλιμμένα
και τ' ἀστέρια ἐπάνω - μας τρεμότιζαν
κι' ἔσταζαν τῆ θλίψη - τους για σένα.

ΣΤΕΛΙΟΣ ΠΑΝΑΓΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΚΡΙΒΩΣ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 12

Του ξεχωριστού φίλου
Σταμάτη Βαρβαρρήγου

... Και ένα απόγεμα Μεγάλης Παρασκευής, πήγαν κοντά-της τρεις άνθρωποι. Τρεις άνθρωποι — μια κοπέλλα και δυό νέοι — και σκόρπισαν τρεις θερμές αγκαλιές λουλούδια στον τάφο-της. Άνοιξαν ένα μικρό βιβλίο ακριβώς στη σελίδα 12, το τοποθέτησαν κάτω από το σταυρό-της που φάνταζε πως άνοιγε σαν αγκαλιά, και πλημμύρισαν γύρω-γύρω της κρίνους λευκούς, μελαγχολικούς μωβ πανσέδες, και μικρές άσπρες μαργαρίτες. Κάθισαν ώρα πολλή κοντά-της και της μίλησαν εσώψυχα. Ήταν εκείνος που το άγιο χώμα σκέπαζε το ταίρι-του, και δυό φίλοι-τους αγαπημένοι. Αργά πια πολύ, σαν λιγότεψε η κίνηση του ήρεμου κοιμητηρίου που έχασε τη γαλήνη-του απο τον πολύ κόσμο, έπλεξαν στεφάνι τα χέρια-τους και έφυγαν λυπημένοι...

— Τι λέει, τι λέει; μίλησαν πρώτες οι μαργαρίτες γιομάτες περιέργεια. Οι κόκκινες παπαρούνες του τάφου-της, έσκυψαν με αγωνία στο ανοιχτό βιβλίο να δώσουν απόκριση. Μα δεν μπόρεσαν να διαβάσουν τα μίκρά παράξενα ψηφία των ανθρώπων.

— Θα της στέλνουνε γράμματα!.. είπαν μονάχα, και πέσανε σε βαθεία συλλογή.

— Τι λέτε καλέ... μίλησε ένας κρίνος που μόλις είχε φύγει από την αγκαλιά του κοριτσιού. Είναι ένα βιβλίο που της κάνουν δώρο να διαβάσει όταν έρθει η σελήνη, κάτι που έγραψε ο νέος που είχε αγκαλιά την κοπέλλα όλη την ώρα. Το άκουσα να το λένε όταν ερχόμαστε.

— Μα τι λέει, τι λέει, ρώτησαν πάλι οι μαργαρίτες. Εσύ θα ξέρεις αφού ήρθες μαζί-τους.

— Α, δεν άκουσα τίποτα άλλο να λένε: ήταν τόσο λυπημένοι στο δρόμο μας...

— Κρίμα καϊμένε, και νομίζαμε πως θα μας έλεγε...

— Μα για δέστε, για δέστε... έκανε μια μεγάλη παπαρούνα και έσκυψε περισσότερο στο ανοιχτό βιβλίο.

Στη φωνή-της έγυραν οι μαργαρίτες να δούνε καλύτερα, και έσπρωξαν τους μελαγχολικούς μωβ πανσέδες που σαν κάτι να κρύβαν σκεπασμένο.

— Α, μια ζωγραφιά! Τι παράξενη όμως...

— Τι είναι, τι είναι... είπαν τα μακρύτερα λουλούδια.

— Μια λαμπάδα, μια λαμπάδα να καίει με κάτι γράμματα. Α, τί γράμματα!

— Καλέ δεν είναι σαν εκείνα του σταυρού-της; ρωτάει μια μαργαρίτα.

— Ναι, ναι!.. κάναν και στάθηκαν πάλι συλλογισμένα.

— Μας τη φέραν να βλέπουμε τη νύχτα... φωνάζει η μικρή παπαρούνα και κάνει χαρές.

— Σώπα μωρό! αυτή είναι ψεύτικη, τη μαλλώνει η πιο μεγάλη.

— Αχ! να μην ξέρουμε γράμματα...

Μα άκουσαν βήματα ανθρώπινα, και σώπασαν γεμάτα τάχα αδιαφορία...

Ένας νέος είχε περάσει στη μέση μιας κοπέλλας το χέρι-του, και πλησίαζαν με αργές κινήσεις.

— Για κοίταξε Πέτρο, πόσα λουλούδια στο γαλάζιο σταυρό...

— Α!.. έκανε γιομάτος έκπληξη. Πλησίασε κοντά-του και έσκυψε να δει πιο καλά. Τα μάτια-του έπεσαν στα μικρά γράμματα του βιβλίου. Στην αρχή, μια μικρή αφιέρωση: μια ευγενικά αγαπημένη αφιέρωση, από ανθρώπους που αγάπησαν.

— Αχ! τι περίφημο, του μίλησε η κοπέλλα. Ναι. Είπε σε λίγο εκείνος.

Έγειρε το κορμί-του σαν λίγο φοβισμένα, παραμέρισε τα λουλούδια και το πήρε στα χέρια-του. Έγνεψε με το χέρι στη κοπέλλα, κάθισαν στο διπλανό μαρμάρινο τάφο με τις πολλές γλάστρες, και άρχισαν να διαβάζουν.

— Α! τι χαρά! Τι χαρά που θα μάθουμε, είπαν οια στις παπαρούνες οι μαργαρίτες. Σουτ! έκαναν οι κρίνοι αυστηρά και τα μάτια-τους δεν έλεγαν να φύγουν από την κοπέλλα.

Μα εκείνοι διάβαζαν, διάβαζαν, και οι σκιές άρχισαν να κυλάνε βιαστικές στα όμορφα μάτια-της που μεγάλωναν να τις δεχτούν. Οι πνοές πήραν τις ανάσες των λουλουδιών, των λουλουδιών που περίμεναν εναγώνια τα νέα, και τύλιξαν το αγαπημένο ζευγάρι με το απρόοπτο δώρο. Η γαλήνη άρχισε ν' απλώνει τα πέπλα-της στο μεγάλο κοιμητήριο, και τα χρώματα πήραν το δρόμο της επιτροφής. Σουρούπανε.

Τα γράμματα άδειασαν τα κρυφά-τους μυστικά στις καρδιές, και το βιβλίο έγυρε σιγά-σιγά λυπημένο στα χέρια-τους. Σήκωσαν τα μάτια και κοιταχτήκανε.

Α! πως δάκρυσαν, πως δάκρυσαν, είπαν κρυφά μεταξύ-τους οι μελαγχολικοί μωβ πανσέδες. Και τόσο τους μοιάζουμε τώρα, τόσο μοιάζουμε...

— Ναι. Μα για ν' ακούσουμε.

— Μια κοπέλλα αγαπήσανε δυο νέοι — μίλησε το κορίτσι — τις είχαν ορκιστεί πως θα ζούσαν πάντα ενωμένοι, και τώρα βρίσκεται μόνη μακριά-τους. Ήρθαν σήμερα, άφησαν τυπωμένο τον πόνο-τους στο βιβλίο, και φύγανε... Αχ! Πέτρο-μου. Αν εγώ είμουνα στη θέση-της, να εδώ — και έδειξε τον τάφο-της — και συ εκείνος, θα μπορούσες να μ' αφήσεις μόνη;..

— Όχι καλό-μου κορίτσι, όχι. Πως θα μπορούσα... και την έσφιξε δυνατά στην αγκαλιά-του.

Εκείνη δε δέχτηκε με χαρά την απάντηση. Στα χείλη της τρεμόπαιζαν για λίγες στιγμές καινούργιες λέξεις, στο τέλος νίκησαν την αντίσταση, και λίκνισαν τα πέπλα της γαλήνης.

— Ορκίσου-μου Πέτρο στο γαλάζιο σταυρό εκείνης. Εκείνης που τόσο μαρτύρησε.

— Στο ορκίζομαι Μαρία!.. DE PROFUNDIS.

Τ' αγέρι πέρασε βιαστικά τη στιγμή κείνη από γύρω τους, και στο μεγάλο κυπαρίσι θρόισαν παράξενα πολύ τα φύλλα. Νάκουσε τάχα τις διπλές χαμηλές φωνές των ανθρώπων;..

Μα σαν πέρασε ακόμη λίγη ώρα, έσκυψαν και άφησαν το βιβλίο ανοιγμένο ακριβώς στη σελίδα 12, έτσι όπως το βρήκαν τοποθετημένο. Πήραν λουλούδια συντροφιά, ξεφύλλισαν δύο μαργαρίτες, και άρχισαν να ξεμακραίνουν. Του τάφου τα λουλούδια τους στέλναν μυρωδάτες τις ευωδιές, σαν ευχαριστώ που μπόρεσαν να μάθουν τα κλεισμένα μυστικά.

— Τι παράξενοι είναι οι άνθρωποι... είπαν μεταξύ-τους σαν μείναν μόνα.

— Και τι τραβάμε απ' αυτούς, κάναν θυμωμένες οι μαργαρίτες. Εμείς τους χαρίζουμε τη ζωή-μας να μάθουν ότι κρύβουμε, και κείνοι ποτέ δεν κρατούν ότι λένε.

— Αχ! τι καλά που δεν είμαστε άνθρωποι... αναστέναξε ο κρίνος και έγυρε να φιλήσει μια παπαρούνα...

Η σελήνη φάνηκε ν' ανεβαίνει στη γης με τους αδύναμους ανθρώπους, και πήρε να στέλνει τις αχτίδες κόρες-της, να ξυπνήσουν τις ξεχασμένες ψυχές που αναπαύονται στα βασίλεια της σιγής.

— Τώρα θα έρθει να διαβάσει και κείνη το δώρο-τους, είπαν τα λουλούδια όλα μαζί, και στείλαν ήσυχα-ήσυχα τις φωνές-τους στον παράδεισο...

ΚΩΣΤΑΣ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΝΟΙΞΗ

Στολίστηκε το θάξο στη βιτρίνα
με νεϊόκοπ' ανοιξιάτικα λουλούδια,
με βιόλες, με ζουμπούλια, και με κρίνα
κι ολούδ' ακούγονται γλυκά τραγούδια.

Τους κήπους, τις αυλές τα παραδύρια
στις γλάστρες — με τι γούστο αραδιασμένες —
στολίζουν λούλουδ' ανδισμένα μύρια
σαν κόρες μέσ στα γιορτερά ντυμένες

Εδώ δε ν' αντικρύσεις πασχαλιές
πιό πέρα νάρκισσους και μενεξέδες
εκεί, σά χιονισμένες, μυγδαλιές
πιό κει σαν πεταλούδες τους πανσέδες

Αλλού δε νάδεις τα ψηλά κλαδιά
— ωσάν κορμωστασιές πεπλοντυμένες —
βερυκοκιάς, ν' απλώνουν ευωδιά
που μόνο κρινοτράχυλες παρθένες

σκορπούν. Ολούδε η άνοιξη τρελλή
οργιάζει, τί καλή! Και στην ψυχή-μου
η άνοιξη η αιώνια ανδοβολεί
ωσάν κι' αυτή που οργιάζει στην αυλή-μου.

Άνοιξη 1942

ΑΓΓΕΛΟΣ ΜΟΣΧΟΣ

ΣΤΟ ΝΕΚΡΟ ΜΟΥ ΠΑΤΕΡΑ

Στον τάφου-σου τον ήσυχιο σ' ένα απόμερο
κλίνω το γόνυ στη σεβάσμια-σου εικόνα,
πόχει σε μάρομαρο σκαλίζει χέρι ανθρω-
-πινο, κι' ο χάρος τούχει βάλει την κορόνα.

Του καλλιτέχνη η σμίλη δεν απόδωσε
όσο κι' αν ήθελε την άγια τη μορφή-σου.
δεν στέλνει η νεκρική καντήλα-σου
τη λάμψη της καθάριας της ψυχής-σου.

Ευλαβικά το μέτωπό-μου σ' άγιο χώμα-σου
γέρονω πατέρα για ν' ακούσω την πνοή-σου.
Μάταια!... Τα κνπαρίσσια μου' ακούγονται
μέσα στη νεκρική τη σιωπή-σου.

Είνε τ' αέρι μεσ' απο τα φύλλα-τους
που πένθιμό-να εμβατήριο τονίζει
και σβύνεται σαν κλάμμα, σαν παράπονο
και μωστικά μου σιγοφιθυρίζει:...

Σφόγγα το δάκρυ-σου γιατί η ψυχούλα-του
στον άγιο βροίσζεται δίπλα πατέρα
στους δίκαιους πόχει στολίδι η παράδεισο
μην κλάις παιδί-μου πιά, έχεις μητέρα.

Τ' ακούς πατέρα; Της φυλλωσιάς ο θρήνος
ειν' άραγε, ή μην του γκιώνη ο σκοπός,
ή της ουράνιας-σου ψυχής το μάλλωμα
κοντά-μου πόρχεται σαν τόνος θεϊκός;

Κοιμάσαι τώρα... δε μ' ακούς. Τα λόγια-μου
άδικα αναταράζουν τη γαλήνη.
Μας έφυγες για πάντα και στο πένθιμο
σπίτι-μας η σκιά-σου έχει απομείνει.

Κοιμήσου!... Και μονάχα όσοι σ' αγάπησαν
κι' άγοντη εντός-τους κλείνουν τη μορφή-σου
άύλα σου στέλνουν τα γλυκά χαμόγελα
και λεν σιγά-ψιθυριστά: Κοιμήσου...

1936

ΑΥΓΗ ΔΡΟΣΙΑ

ΤΟ ΔΩΡΟ ΤΟΥ ΦΙΛΟΥ

ΔΙΗΓΗΜΑ

Πλάι στην πόρτα-του στο μπάσιμο μιας σκοταδιασμένης κάμαρας κάθεται ο Στέλιος, πάνω σε μια μεγάλη πέτρα. Φαίνεται να ταξιδεύει σε πέλαγο άσωστων συλλογισμών. Συχνά φτάνει από μέσα μία οβυστή, στριγγή φωνή—κάτι σαν κλάμα παιδιού, κάτι σαν παράπονο νυκτοπουλιού απ' το βάθος πηγαδιού. Το βράδι κατεβαίνει αργά, σιγά, δειλά σα λάδι στο παράμερο φτωχοσόκακο. Στο μισόφωτο του δειλιού τα χαμόσιπα φαντάζουν τώρα μυστηριακά σαν σερνάμενα ερπετά. Ο νέος σαν να μην ακούει, σαν να μη βλέπει τίποτα. Τα μάτια-του τραβηγμένα στις γούβες-τους παίζουν κουρασμένα, μιά στο χώμα, μιά στους απέναντι ξεφτισμένους τοίχους που βάφονται αίμα στις στερνές αχτίδες του ήλιου. Που και που ρίχνει το βλέμα μηχανικά, αφηρημένα στα λίγα παιδάκια που εξακολουθούν να παίζουνε πιά κάτω ανάμεσα στα σκουπίδια και τις βρωμιές—αδύναμα, χλωμά με τα ποδαράκια-τους στραγγιγμένα, τρέχουν πάνω-κάτω βουτούνε ως τον αστράγαλο στους βούρκους' χουφτιάζουν τις λάσπες' παφλατίζουν στις λακούβες με τα λιμνασμένα ακάθαρτα νερά. Φτωχή, άθλια, φτηνή ψυχαγωγία. Λίγοι αργοπορημένοι εργάτες γυρίζουν σκυφτοί, κουρασμένοι—ίσως και μεθυσμένοι. Ένας νέος πλησιάζει με βήματα πηδηχτά, σβέλτα, σφυρίζοντας κάποιο τραγουδάκι. Φαίνεται να γυρίζει απ' τη δουλιά. Πατώντας στις μύτες των ποδιών-του έρχεται και στέκει μπροστά στο Στέλιο:

— Έ! θηρίο! Τι κάθεται έτσι σκεφτικός σαν να σου σκοτώσανε τη μάνα; του λέει σε τόνο έφθυμο, και τον χτυπάει φιλικά στον ώμο. Μοιάζεις σαν κανένα γέρο ογδοντάρη που ζαρώνει στη γωνιά-του και αναπολεί τα περασμένα. Μόνο το κομπολόγι σου λείπει, για νάσαι η ζωγραφιά του συχορεμένου του παπού-μου.

Ένα γέλιο ακράτητο συμπληρώνει τα λόγια-του.

Ο Στέλιος τον κοιτάζει σαν χαζός μιά και ξανασκύφτει το κεφάλι. Λέει:

— Όρεξη, βλέπω, έχεις πάλι. Μανώλη. Άσε με στα χάλια-μου.

— Πάντα γελάω εγώ, για να διώχνω τις έγνοιες.

— Εμ, βέβαια. Έχεις και τρας, εσύ και το σπίτι-σου, κ' έχεις όρεξη για καλαμπούρια! Ρώτα όμως και μένα που μια βδομάδα τώρα βλέπω στο τραπέζι-μου χόρτα κι ακούγω ολημέρα τα κλάματα του μικρού που πεινάει, και της μητέρας τ' αναστενάγματα...

Γέρνει πάλι μολυβένιο το κεφάλι προς το χώμα. Η φωνή-του βγαίνει βραχνή, άτονη, δίχως παλμό και ζωντάνια.

— Έτσι νομίζεις, λέει ζωηρά πάλι. Μα δεν είναι. Μονάχα εγώ ξέρω πως στέγω στη δουλιά σαν σκυλί, για να οικονομίσω το μεροκάματο να φέρω στα κουτσούβελα και στους γέρους να φάνε. Ένοια-σου κ' εγώ δεν είμαι καλύτερος από σένα. Όμως δε χάνω το θάρος-μου. Κάνω κουράγιο και παλέβω για να τα φέρω βόλτα. Αν δεν έκανα δα κ' έτσι θάχαμε θαφτεί όλοι από καιρό—κ' εγώ κ' η φαμίλια-μου...

— Έχεις δίκιο, ρε Μανώλη, αλλά βλέπεις δεν μπορώ να τα βγάλω πέρα. Να μένω δίχως δουλιά εγώ, η μητέρα να μην έχει πια δύναμη να ξενοπλένει, ο μικρός ο Γιάννης να πρέπει να τρώει καλά τώρα με τον πλευρίτη! Πώς να ζήσεις. Ό,τι βγάλω εγώ απ' το καρτσάκι—λίγα πράματα. Το στήθος-του φαρ-

δώνει σ' έναν στεναγμό απόθμενο. Σηκώνει ανόρεχτα το κεφάλι.

— Α! δεν αντέχω πιά! Βαρέθηκα τη ζωή-μου, προσθέτει.

Το σκελετωμένο-του πρόσωπο φαίνεται στο μισοσκόταδο να ταραάζεται σπασμωδικά.

— Έλα, σήκω τώρα! φωνάζει πρόσχαρα ο Μανώλης. Όλοι-μας τάχουμε αυτά. Ποιός λίγο, ποιός πολύ. Αλλά δεν πάμε και να σκοτοθούμε! Τι διάβολο νέοι είμαστε... Μπρος σήκω να πάμε καμιά βόλτα να ξεσκάσουμε...

Ο Στέλιος φαίνεται να μην ακούει. Κάνει μια κίνηση του χεριού σαν να θέλει να διώξει το φίλο-του και σκύβει πάλι το κεφάλι. Ο νέος εργάτης ορθός περιμένει λίγο κι' όταν βλέπει το πίσμα του μικρού απογοητευμένου σκύβει σβέλτα, τον αρπάζει απ' το μπράτσο και τον τραβάει με ορμή πάνω.

— Σήκω λοιπόν, γέρο! φωνάζει έφθυμα σε τόνο οικειότητας και δε σταματάει να γελάει παιδιάστικα, σαν πλημμυρισμένος από εφτυχία. Με μιά κίνηση γοργή, γεμάτη φιλική στοργή πιάνει το χέρι του φίλου-του και τον τραβάει μαζί-του... Φεύγουν...

Το βράδι σκορπίζει πυχτή την κάπνα της νύχτας για να τυλίξει τα σπίτια, τους ανθρώπους, τα πάντα. Όλα σκοτεινίασαν, χάθηκαν μεμιάς θαρείς και τα ρούφιξε το μυριόστομο, μουγκό σκοτάδι. Μόνο τα βήματα των δύο νέων ακούγονται για λίγο. Κ' ύστερα η γαλήνη πάλι...

Στη μικρή καμαρούλα όλα μουγκά, σιωπηλά, ναρκομένα. Ο αγέρας βαρύς έχει μιά μυρουδιά σάπιου χόρτου ή μουχλιασμένης γης—όπως στο βάθος σπηλιάς απόμερης ξεχασμένης απ' τη ζωή και τα στοιχεία της φύσης. Η λάμπα του πετρελαίου, κρεμασμένη στον τοίχο ρίχνει ένα καχεκτικό, τρεμάμενο φως, νυσταγμένο κι' αψτό, λες και το αποκάρωμα την έχει κι' αψτή τυλίξει ή λες και βαρέθηκε πιά να ζωντανέβει αψτή την άθλια ζωγραφιά. Οι τοίχοι ξεφτισμένοι και γεμάτοι λακούβες' το ταβάνι από πάνω με τα μάβρα, σαρακωμένα σαν δια φαίνεται έτοιμο να πέσει. Στη γωνιά πάνω σ' ένα κρεβάτι ένα παιδί κοιτάει που φαίνεται να κοιμάται. Το κορμάκι-του μόλις διαγράφεται κάτω απ' τις ξεφτισμένες κουρελούδες. Μόνο τ' προσωπάκι-του δείχνεται απ' έξω—απίστεφτα χλωμό, σαν φωτισμένο με τις πρώτες αχτίδες γενναριάτικου φεγγαριού. Και τα μάτια-του χωμένα σε βαθιές λάκες, μπογιαντισμένες ολόγυρα απ' το πινέλο της αγωνιάς και του πυρετού, με χρώμα μάβρο ή μελανί. Πότε πότε, δίχως ν' ανοίγει τα μάτια, σαλέβει νωθρά το κορμί μεσ' τα ρούχα. Πιο πέρα, κάτω απ' τη λάμπα, μιά γυναίκα καταγής καθισμένη σκέφτεται θαρείς ή κοιμάται. Σαν να φαίνεται νέα—αλλά ζαρομένη, ξερακιανή, σκελετώδικα χέρια και πρόσωπο με τη σφραγίδα της πίκρας. Συχνά αναστυλόνει τ' βλέμα στο αποκοιμισμένο παιδί της, σαν να θέλει μα δε μπορεί να το βοηθήσει. Η ανάσα του μικρού γοργή σαν αγκομαχητό γεμίζει με τον ήχο-της το σιωπηλό διάστημα της κάμαρας. Κάποτε και πού στενάζει ξερά, λες και σούρνονται σωρός από κίτρινα χινοπωριάτικα φύλλα...

Ξάφνου τα χαλίκια του δρόμου τρίζουν στο γοργο βάδισμα κάποιου που τρέχει. Πλησιάζει... Η πόρτα τρίζει τώρα, σαν να σπάνε ένα δεμάτι ξερά καλάμια, κι' ανοίγει σπρογμένη απότομα. Καί, νά, ορμάει μέσα ο Στέλιος, λαχανιασμένος, κατακόκινος. Στα χέρια κρατάει σφιχτά ένα δεματάκι. Τα μάτια-του σφεντονίζουνε γύρω τ' λάμψη της απρόσμενης εφτυχίας. Η χαρά που σα να λαμπαδιάζει το είναι-του, σπιθοβολάει ολόγυρα σε πλατιούς κυματισμούς. Η φωνή-του βγαίνει τρεμάμενη, κοφή, σαν το χτύπο κρούου μαντεμιού. Λέει:

— Ο Μανώλης...ο Μανώλης...Νά μην τα θέλω...να μην τα πέρνω.. Κι' αψτός

να μου τα δίνει...να τα παρατάει χάμω...Νά, έφερα ψωμί...νά ελιές...νά σύκα...
Έλα! έλα τώρα!...σήκω!...Ξύπνα και το Μήτσο...Φέρε και τή λάμπα!...

Η καθισμένη γυναίκα σηκώνεται μεμιάς σαν με ελατήριο. Το στραγγιγμένο-της πρόσωπο λάμπει τώρα όπως ο πάγος στ' αντίκρυσμα του ήλιου— από χαρά ή από λαιμαργία. Το μικρό στο έγκουσμα της απρόσμενης αγγελίας, σκιρτάει θαρείς κι' ανοίγει τα θολά μάτια και τα καρφώνει ασάλεφτα στο τραπέζι—σαν το πεινασμένο αγρίμι. Στο αναμεταξύ ο Στέλιος ορθός μπροστά στο τραπέζι απλώνει πάνω στα λιγδομένα σανίδια τα δώρα του φίλου-του, με γοργές, νεβρικές κινήσεις.

— Κ' εγώ θέλω ψωμάκι!...κ' εγώ συκαλάκια, μουρμουρίζει παρακαλεστικά το παιδί. Δώσ' μου Στέλιο!...Δώσ' μου. Ο Στέλιος του πάει γελαστός ένα κομάτι ψωμί και δυό-τρία σύκα.—Νά, φάτα, Μιμάκη! : Όλα, όλα είναι δικά-σου. Το χλωμό παιδί τ' αρπάζει λαιμαργα κι αμέσως στα βαθουλωμένα-του μάγουλα ροδοσκάει της ικανοποίησης το χαμογέλιο.

— Μα δε σου'πα και τ'άλλο, μάνα! Ξαναρχίζει ο Στέλιος! Αβριο πιάνω δουλιά!...Ναι, δουλιά!...Α! τί χαρά...τί χαρά. Χοροπηδάει σαν μανιακός στο στενό χώρο, κουνάει τα χέρια-του, χτυπάει παλαμάκια, τραγουδάει δυνατά.

— Θα πάρουμε κ' εμείς ψωμί, σύκα...Και θα κάνουμε ένα φαγί με πατάτες γιαχνί...Α! πώς μ' αρέσουν οι πατάτες...το ψωμί...τα σύκα...Καί, λοιπόν, με πήγε ο Μανώλης σε κάποιο γνωστό-του. Αφτός μου είπε: να 'ρθείς αβριο να πιάσεις δουλιά στο μηχανουργείο...Βρέ το Μανώλη!...Μα είναι σπουδαίο παιδί...σπουδαίο...Να μου δώσει τόσα φαγιά!...να μου βρει δουλιά!...Όλα, όλα ο Μανώλης...Α! να πάρω κ' εγώ το πρώτο βδομαδιατικό και θα του κάνω ένα τραπέζι!...Έ, μάνα: Στο Μανώλη πρέπει...πρέπει...

Η μάνα-του σκυμένη πάνω στο τραπέζι χωρίζει του καθενού το μερτικό. Λέει σαν στον εαυτό-της :

— Νά, κ' οι τρεις μερίδες ίσες... Ο καθένας απ' το ίδιο. Έ! μόνο του Μήτσου πούναι στο κρεβάτι λίγο πιό πολύ... Δεν πειράζει... Ας φάει το άρωστο το παιδί λίγο περισσότερο από μάς τους γερούς... Άρωστο είναι...

Στα ασυνάρτητα λόγια του Στέλιου κουνάει το κεφάλι και γελάει αθώα, παιδιαστικά. Απαντάει :

— Ναι, Στέλιο μου, πρέπει. Και το πριν σκυθρωπό πρόσωπό-της φωτολουζεται ανέκφραστα.

— Και θα μου φέρεις και μένα πολύ ψωμί άβριο, λέει βραχνά το παιδί. Έ, Στέλιο :... Δεν είν' έτσι :

— Ναι, ναι, πολύ...
Ο Στέλιος πάντα γελά, χοροπηδάει, τραγουδάει. Μέσ' στο τετράγωνο κουτί της φτωχοκάμαρης κλωθογυρίζει η χαρά, φτεροκοπάει η εφθυμία, στροβιλίζεται η αισιοδοξία. Όλα γελούν μ' ένα γέλιο κρουστό σαν να θρυματίζονται χίλια κρυστάλλινα ποτήρια. Μεμιάς άλλαξε η όψη του δωματίου και μαζί όλου του κόσμου—που πριν λίγα λεφτά πνιγότανε στο τέλμα της θλίψης, της απαισιοδοξίας. Κυνηγημένη απ' τη χαρά, με τα γλαφκά φτερά, η σερπετή μελαγχολία σούρθηκε απ' τα πρόσωπα, τους τοίχους, το ταβάνι—και ζάρωσε με τα μαβιά κρέπια-της στις αραχνιασμένες γωνιές, στις κουφάλες του τοίχου, στους αξεδιάλυτους ίσκους της νύχτας. Σα χάδι το ροδόχρωμα της εφτυχίας, φώτισε ανθρώπους και πράματα. Κανείς δε συλλογιέται πιά, κανείς δεν κλαίει, κανείς δε στενάζει. Κ' η λάμπα του πετρελαίου, ως να ξύπνησε κι αφτή, σπιθοβολάει, πεταρίζει χαρούμενα—λες και θέλει να δείξει πόσο είναι εφτυχισμένη απόψε!...

ΚΩΣΤΑΣ ΕΛΑΤΟΣ

ΕΙΝ' ΤΑ ΓΑΛΑΖΙΑ ΜΑΤΙΑ ΣΟΥ

*Είν' τα γαλάζια μάτια-σου θάλασσα κοιμισμένη
που τη γλυκοχαδεύουνε της νιότης μάλιστα
δνὸ φωτερά κι ηλιόχαρα του όνειρου κανάλια
που τα σιγοδιαβαίνουνε οι πόθοι μαγεμένοι.*

*Είν' τα νερένια μάτια-σου πέλαγο γαλανό,
που ταξιδεύει πάνω-του του Έρωτα το καράβι,
νησιά με μάγια και στεριές κι' ονειρομένοι κάβοι
που καθρεφτίζουνε και δνὸ κομματια από τον ουρανό.*

*Και μοιάζουνε τα μάτια-σου θάλασσας πυροφάνια,
π' αντιφεγγίζουν παίζοντα, στις νύχτας τὰ σοζοτάδια,
φανάκια που τον έρωτα τα μαγικά καράβια
τα προσκαλούν ν' αράξουνε σ' απάνεμα λιμάνια.*

26 του Απριλίη 1943

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΘΕΟΛΟΓΟΣ

ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΧΙΝΟΠΟΡΟΥ...

Χαρισμένο στο Νίκο Οικονόμου

Λουλούδια του χινόπωρου μέσα σε κήπους κι' όπου
δε φτάνει αλλού για να διαβεί το βήμα κάποιου ανθρώπου
κι' έτσι να σκύψει πάνω-σας η λυπημένη-του όψη
και ν' απλωθεί το χέρι-του, λουλούδια, να σας κόψει...

Λυπητερά κυκλάμινα που ανδίζετε σε μι' άκρια
και σας ποτίζουν της βροχής τα μουσικά-της δάκρυα,
αγριοβιολλέτες σε φραγιές και σ' όποιο μονοπάτι
— λαχτάρες του έρμου ως θα περνά και θα σας δει διαβάτη...

Δειλές, λιγόζωες ύπορξες, τρέχει-μου τώρα η σκέψη
σε μιά δυσίαν αναίμαχτη που ποιός θα τη πιστέψει
σα ψάχνει γύρω ανώφελα σε λίγο για να εύρει
λουλούδια εσάς μέσ' στη καρδιά του πιό σκληρού Δεκέβρη...

ΠΑΥΛΟΣ ΠΡΟΓΙΑΣ

ΘΡΗΝΟΙ

Κι' απόψε θα με σύρουνε τα βήματα - μ' αγάλι
συντρίμμι, σα δαυπλώνεται η σκυδρωπή εσπέρα
στο τάφο - σου με πένδιμα λουλούδια στην αγκάλι
που θα σκορπήσω στο νωπό το χώμα - του μητέρα

Ω! πόσο ξαλαφρώνεται της πίκρας το ποτήρι
σα φήσω κει τα δάκρυα το χώμα να ποτίσουν
καθώς τ' αγέρι στα δεντρά μέσα στο κοιμητήρι
θα τα κινά με νόημα κι' αυτά για να θρηνήσουν

ΘΑΝΟΣ ΚΑΡΔΑΛΙΝΟΣ

Σ' ΕΝΑ ΦΙΛΟ

*Μια χίμαιρα ξετρώγουμε κι' ερώ κι' εσύ
στις νιότης πάνω τ' άσπρο άτι
ζοίτα να βρούμε το σωστό το μονοπάτι
μη μας μεθύσει της οσμής μας το κρασί.*

ΣΩΤΗΡΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΚΗΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΑΚΙ

Μετά τόσον καιρό σε ξανάδα
κατά τύχη, μονάχη στο δρόμο
μετά τόσον καιρό σε ξανάδα
σαν θα μ' εύρισκ' η άνοιξη μόνο

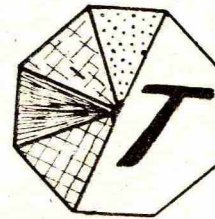
Στο μιαλό - μου αισodάνθηκα ζάλη
κι' όλο μέσα - μου, κάτι ζητούσα
Μήπως πούρθε η άνοιξη πάλι,
η γιαντ' είδα εσέ π' αγαπούσα ;

Ν. Φάληρο

ΟΡΕΣΤΗΣ ΠΑΡΑΣΧΗΣ

ΤΡΙΠΤΥΧΟ

ΔΙΗΓΗΜΑ

ο γραφείο ήτανε μια ευρύχωρη κάμαρα, με τρία σχεδιαστήρια. Το ένα πίσω στ' άλλο, έτσι όμορφα, με καλλιτεχνική τοποθέτηση. Στους τοίχους, στα διάμεσα των παραθυριών, σκίτσα και μοντέλα παραβιών, κάδρα με ατμομηχανές, με Ντήζελ, όλα σε μια βαρεία ατμόσφαιρα μηχανικής. Στη γωνιά, πλάι στη πόρτα, ένα ξύλινο χώρισμα σαν ανατολίτικο παραβάν, σε σχήμα Π όπου κούρνιαζε ολημερίς ραχάτικα «ο κ. προϊστάμενος». Οι καπνοί των τσιγάρων, στήναν χορό με τα νούμερα και τους υπολογισμούς, γυροτρίγυρα απ' τα νεανικά κεφάλια, με τα μύρια ποθοπλαντάγματα, που παράδερναν σε θάλασσα αγριεμένη. Και κείνη τους έπαιρνε σ' άλλους τόπους μακρινούς...

**

Κωστή τον λέγαν τον πρώτο συνάδερφο. Καλό παιδί, καρδιά χρυσή. Ψηλός με γερό καλοδεμένο σώμα. Το πρόσωπό-του εκφραστικό, παιδιάτικο, καλοκάγαθο. Όταν μιλούσε τούτη η έκφραση έπαιρνε την απόχρωση χαμογέλιου αβυσσμένου, που σχηματίζε κειδά στ' αριστερά ένα μικρό λασκάκι. Πιο πολύ φάνταζαν τα σγουρά-του μαύρα μαλλιά· μοιάζανε σοροκάδα με τα πλατειά-της κύματα. Είχε κάποιον αγέρα δικό-του που σε τραβούσε. Τα πρωινά θακουγότανε η μακρόσυρτή-του «καλημέρα-α-α...», προτού ανοίξει καλά-καλά η πόρτα, και θαρρούσες πως με τον ερχομό του μάκραιναν τα σύνορα της κάμαρας και πλάτανε ο ορίζοντας πούχανε κλεισμένη την ατομικότητα-τους στο οχτάωρο. Ξεχώριζε κι οι άλλοι τον χαιρόντουσαν. Ατός-του ξεπέρασε στα εικοσιπεντάχρονα-του κάθε άλλη εκδήλωση της ζωής κι ακολουθούσε το ανηφορικό στρατί της Ομορφιάς. Ψυχή καλλιτέχνη, εντός-του φώλιαζε πνευματικό περιεχόμενο. Πάσα στιγμή τη ζούσε έντονα, δημιουργικά. Για με σχέδια και νούμερα, για με γραφτά πλάθοντας το Λόγο. Και κειδά στο σχεδιαστήριο με τους σωρούς τα χαρτιά, τα μολύβια, τον «Οδηγό υπολογισμών», τη «Μηχανική», τον Ζολά και τον Πορφύρα! Ταίριασμένα κι αταίριαστα στη ψυχροσύνθεση-του! Ξεχνιόταν. Άνοιγε το παράθυρο κι ο μπάτης έφερνε και σκόρπιζε σπάταλα τη μυρουδάτη δροσιά-του. Τότες όλος ξεπεταγόταν, μ' ολάνοιχτες τις γούρνες του είναι-του, για τό ταξίδι το χιμαιρικό. Ρότα για μέρας γνώριμο που τ' αγαπούσε πολύ. Σωροί-σωροί στουροί. Ψιλόλιγνα κυπαρίσια, γραμμές από ευθείες ξύλου και μάρμαρου. Ονόματα πλήθια, χαμένα πιά. Γλυκειά γαλήνη. Στο γερμένο πεύκο, μια λακούβα σκεπασμένη χώματα σε σχήμα κορμιού. Δυό-τρεις παπαρούνες και μαργαρίτες· σα να προσκυνούνε τ' όνομα κείνο, το ξεθωριασμένο. Θυμήθηκε τη μορφή της Γυναίκας-του κι η ψυχούλα-της φτερούγιζε σιμά-του. Αγάπη δεν ήτανε! Κάτι άλλο, ίσως πιο μεγάλο! Μα η ιστορία ξεπερασμένη!... Παντρεύτηκαν βιαστικά, σ' απρόσμενο καιρό, γιατί έπρεπε το παιδί-τους να πάρη νούμερο στα κιτάπια του ληξιαρχείου! Σ' ένα χρόνο μια νυχτιά—Θέ-μου τόσο καλή—πέθανε χωρίς πνεμόνια, έτσι απλά, μοιραία, όμορφα όπως έζησε! Νάταν μπορετό να ξαναζούσε μιά αυγή ακόμα!...

Το ταξίδεμα τον κούρασε, το πρόσωπο-του έκαιγε. Έκλεισε το παράθυρο και πήρε μέσα τις ανυπόταχτες αναμνήσεις. Φόρεσε τη μάσκα. Τα μάτια-του

έκαναν ένα γύρω στους συνάδερφους, στα χαρτιά, στα βιβλία και στάθηκαν σε μια φωτογραφία πάνω στο γραφείο. Μιά Παναγιά, μ' ένα Χριστό στην αγκαλιά. Ή Γυναίκα-του κι ο Γίος-του! Μετά τινάχθηκε βίαια, πήρε τη «Μηχανική» και βάλθηκε να γράφει.

* * *

Στο δεύτερο σχεδιαστήριο καθόταν ο Νίκος Ζεντερής. Μηχανικός με δίπλωμα. Τούτη τη χρονιά έκλεισε τα εικοσιτέσσερα. Όμορφος ήταν και δεν ήταν. Είχε κάτι που γήτευε. Δακτυλίδια πυκνά μαύρα φτιάχναν τα μαλλιά-του. Μελαχροινός με μάτια μεγάλα, βαθουλωμένα. Σαν ανατολίτης πρίγκηπας! Σκυμμένος στο γραφείο-του δούλευε και το χέρι-του ανεβοκατέβαινε ρυθμικά στο σχέδιο που τελείωνε. Τράβηξε δυό καμπύλες κι έκλεισε τη πύξη του καραβιού Χάραξε ανάμεσο στο ποδόστημα τομή, την έλικα, και μουτζάλωσε το χαρτί γύρω απ' την ίσαλο για να δείχνει θάλασσα. Επιφανειακά, να κάνουν εντύπωση στον «κ. προϊστάμενο». Το κύταξε μ' αγάπη, το χάρηκε... Τανύστηκε, πήρε τσιγάρο, τάνασε και τράβηξε. Οι τολύπες στάλθηκαν στο ζουνάρι κειδά στην απάνω γραμμή του φουβέρου και το καράβι, λές, ταξίδευε. Τ' αφρισμένα νερά πήραν το Νίκο Ζεντερή στη δίνη-τους. Τον έφεραν πίσω, πολύ πίσω... Πριν από δυό χρόνια. Τελειόφοιτος στη σχολή. Ζούσε σε μια εργένικη καμαρούλα στον Πειραιά. Τη μέρα στο εργοστάσιο και το βράδυ στο θρανίο. Μόνος κι έρημος αφότου οι γονιοί-του πέθαναν. Σε λίγο καιρό πήρε το δίπλωμά-του. Γνώρισε χαρές λύπες κι αγάπης. Ήτανε ο πρώτος-του έρωτας! Κείνη φτασμένη πια!

Κάποιο βράδυ την πήρε μαζί-του απ' το μεγάλο λιμάνι γι άλλα μέρη! Τρίγυσαν τις θάλασσες σ' όλα τα μήκη και τα πλάτη. Αυτός στη μηχανή και κείνη στη κουβέρτα. Τις νύχτες η χαρά-της γινότανε χαρά-του. Περνούσε καιρός. Ξαφνικά σ' ένα πόρτο την έχασε! Τούχε αφήσει δυο λόγια παράξενα. Πάγαινε—λέει—να κάνει τη ζωή-της όπως ταίριαζε στην ανυπόταχτη φύση-της! Να χαρεί τον έρωτα στις λάντες του Βορρά. Ήξερε πως αυτό ήταν τρέλλα, μια μέρα θα χανόταν! Έφυγε· μπορεί και να ξαναγύρισε με τσακισμένα τα φτερά, μα το καράβι θάχε σαλπάρει. Στην επιστροφή ο Νίκος Ζεντερής ξεμπαρκάρησε. Πόνεσε, στην παιδιάτικη καρδιά κάτι είχε σπάσει. Στον καιρό έχασε. Ήρθαν άλλες γυναίκες, πολλές γυναίκες. Τις δέχτηκε σα λύτρωση. Μα δεν ξαναμίσηψε πιά· μπήκε στη μιζέρια της στεριάς. Τούμεινε όμως η αγάπη για τη θάλασσα. νοσταλγικά σημάδια αλλοτινής χαράς. Για τούτο το λόγο ρίχτηκε στη δουλειά του σχεδιαστή, για να φτιάχνει πλεούμενα ποθοτάξια. Να φεύγει μαζί-τους φανταστικά, αποζητώντας γαλήνη. Σε στιγμές, που η φυγή χαρίζει την ποθούμενη λεφτεριά στη ψυχή.

Όμοια, σαν και τώρα...

* * *

Ο Γιώργης έκλεινε το τρίπτυχο. Κοντός, με καλοφτιαγμένο πρόσωπο κι ίσα μαλλιά. Ή ματιά-του γιομάτη αναίδεια πρόστυχης έκφρασης. Λέφτερος χαρακτήρας. Όταν μιλούσε, μιλούσε δυνατά σταματάητα, κουνώντας τα χέρια-του. Ποτέ δεν σκέφθηκε σ' αληθινά τίποτε καλύτερο απ' τη στεία τούτη ζήση-του κι άς καυχόταν πως πολεμούσε να σπάσει το στενό περίφραγμα του κύκλου, που μέσα βολόδερνε, και να δημιουργήσει. Δεν κατάφερνε παρά δουλικές μιμήσεις. Πίστευε μιά κούφια ιδέα για ιδανικό. Πηγή χαράς-του ο έρωτας και το κρασί. Άστατος και ρέμπελος.

Στη δουλειά έπαιζε πειραχτικά με τούς άλλους συνάδερφους και το γέλοιο-του πλούσιο, καθάριο, αντηχούσε έξω απο πάσα φροντίδα. Έπαυε μόνο

όταν ξυπνούσε απ' τη νάρκη-του ο «κ. προϊστάμενος» κι επέβαλε την τάξη. Όλα τούτα τα καμώματα τον περασμένο μήνα τούχαν στοιχίσει ένα μεγάλο πρόστιμο απ' το μιστό!). Ώρες-ώρες δούλευε κι ήταν καλός σχεδιαστής. Το γραφείο-του βρισκόταν στη τελευταία σειρά γύρα από παράθυρα, πούφερναν σπόξω τις μυρουδιές του πρώιμου καλοκαιριού. Πάνω σ' αυτό, σ' άσπρο διάφανο χαρτί ετοιμαζόταν σε κάτοψη το πλάνο του εργοστασίου. Τα χτίρια κι όλη η γύρω περιοχή. Το μολύβι έδινε σχήμα ζωγραφικό και φάνταζαν ολοζώντανα οι μηχανές, τα γραφεία, η μικρή πλατεία με τον κήπο-της κι η σιδερένια πόρτα στην είσοδο.

Ο Γιώργης στο πλαίσιο του σχεδίου με τα διαμερίσματα των δαχτυλογράφων είχε τοποθετήσει μια μικρούλα μολυβένια καρδιά κι άλλη μια στο μέρος πούδειχνε το γραφείο-του. Τις ένωσε λεπτή αλυσιδένια γραμμή, Και τούτο γιατί τον τελευταίο καιρό γνωρίστηκε με την όμορφη γραμματέα του «κ. Γενικού Διευθυντή». Δεθήκανε και κάθε βράδυ κάναν έρωτα. Ουσιαστικά αυτός δεν έδωσε κανένα σοβαρό νόημα στη γνωριμία τους. Ένας πόθος που πήρε τη δικαίωση και καρτερούσε τη φτορά-του. Τίποτ' άλλο! Της Στέλλας της άρεζε και τον πίστευε...

Έσβυσε τις μολυβένιες καρδιές. Σκέφτηκε πως σε λίγο, το βράδυ έξω απ' τη μεγάλη σιδερένια πόρτα θάσμιγαν οι δυό σάρκινες πιά καρδιές, στον χαρούμενο ρυθμό της αγάπης.

* * *

Τα νούμερα κι οι καπνοί στήναν χορό γυροτρίγυρα απ' τον Κωστή, τον Νίκο Ζεντερή και τόν Γιώργη. Η ρουτίνα τους κρατούσε σφιχτά δεμένους στη πεζή-της πράξη κι η ανία βασίλισσα, έπερνε τη θέσι-της στο θρονί της μικρής-τους ζωούλας.

ΣΤΑΜ. ΒΑΡΒΑΡΡΗΓΟΣ

ΣΤΟ ΔΙΑΒΑΣΟΥ

Κι' έτοι εδιάβηκες κι' εσύ
πέρασες σαν σκιά μες τη ζωή και χάδης
καί το γιατί, γιατί να το ρωτάς
ίσως δεν πρέπει να το μάθεις. Μην το μάθεις
σε δυο ποτήρια με κρασί
το κάθε τι πρέπει να το ξεχνάς...

Αν κάποτε σε μένα ξαναρθείς
θάσαι για με άγνωστη ξένη
κι' ασ νοιώσω πάλι μιά χαρά,
Κι' αν ξαναγίνουμε ερωμένοι
θάναι μιά πλάνη να θαρρείς
πως σε ξανάδ' άλλη φορά!

Άπριλης τοῦ 43

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΛΛΟΤΕ... ΚΑΙ ΤΩΡΑ

Σαν είν' αγάπη μπισικιά
λε' η μούσα η λαϊκιά
παλιώνει, μα δε λειώνει,
ανθεί και δένει στην καρδιά
και ξανακαινοοργιώνει.
Αυτό στα χρόνια τα παλιά
τόλεγε κάθε νιός και νιά
με μάτια δακρυσιμένα
κείνα τα χρόνια τα παλιά
τα εντυχιμένα χρόνια.
Τώρα είν' άλλοι οι καιροί
και όλα γύρω στη στιγμή
όχι αλλάζουν,
και κάθε νιός και κάθε νιά
μεσ' τις ταβέρας μια γωνιά
που ζουβεντιάζουν,
δεν λεν γι' αγάπες μπισικίες
για ξέχαστες γλυκές βραδιές
που πέρασαν μαζί,
αλλά για μία χείμερα
σε όνειρα εφήμερα
στην πλάση την πεζή.

Κ. ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΜΑΣ

Όταν πήγε για πρώτη φορά το μυριάδιο στη Χαλκή (Δωδεκάνησο) ένας νεαρός,
πάει στη μάνα-του και το περιγράφει έτσι:
«Μάννα έφεραν ένα τραπέζι με τρία πινια τσ' έχει πάνω τρεις κροχλάκους. Κατάρ-
ζεις την φοροτοπούρα τσε κίνεις μιά ξανακαταίζεις-την τσε κίνεις άλλη μιά».

* * *
Κάποτε οι Χαλκίτες ξεκίνησαν μια σφουγκαράδικη μηχανή. Το πλήρωμα όμως
απήργησε και ο υπεύθυνος τηλεγράφησε στον χρηματοδότη:
«Μοσχής τσαλαφώνει, φτιάσε Σαχίνη φτιάσε, μηχανική επανειστάτησαν, ανάγκη ετέρω».
Ο χρηματοδότης τηλεγραφεί τότε:
«Σαχίνης φθάνει καθησυχάσει αυτούς, αληθώς τσε βέβαια».
Μόλις όμως έστειλε το τηλεγράφημα πήρε ένα άλλο πούγραφο:
«Μηχανικοί κηρύξαν απεργίαν έλα να περιλάβης μηχανές στο διάβολο να πάεις
τσά τσ' αυτές».

* * *
Σ' ένα χωριό της Ρόδου τα «Κοσκινού» είχε πεθάνει ένας νέος κι η μάνα-του
εκεί που τον μυριολογούσε είπε:
— «Οχ το γιόν μου τον μουλάριον μου τον διαλομουλάριον μου».
Μιά άλλη την ρωτάει και της λέει:
«Μαθές τσείχε μουλάριον»
«Μαθές δεν ήθελε ννα γοράσειν, την αφήτησε τότε εκείνη».

NIX.1

ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Κυρ. Καλ. Φάληρο: Τα ποιήματά-σας πρωτόλεια, Ιωάν. Οικον. Φάληρο. Απ' τις «στροφές» η III καλή και την κρατούμε. Η II υστερεί τεχνικά. Δ. Ευαγγ. Το πεζό σας καλό και θα δημοσιευτεί, Γ. Εκμετζ. (Μετσόλ). Το «στον Παλαμά» δημοσιεύεται. Το «καρόβι» καλό και το κρατούμε. Χαρ. Μποσόβ. Το ποιημά-σας τελειώνει ατεχνα, ενώ αρχίζει πολύ καλά, Νίκ. Παταγ. Σας ευχαριστούμε για τα καλά και όμορφα λόγια-σας. Τα ποιή-
ματά-σας όχι ακόμα δημοσίευση. Στείλτε μας κάτι καινούργιο. Θα σας παρα-
κολουθούμε με ενδιαφέρον. Ιωάν. Επιτροπ. Τα τρία ποιήματά-σας ολό-
τελα παιδικά. Διαβάστε νεοέλληνες ποιητές. Τάσ. Κυριαζ. Τα ίδια και
για σας. Γόρ. Ματορ. Το «ηλιοβασίλεμα» πολύ φτωχό σε εικόνες και
λυρική πνοή. Γεωρ. Θεολόγ. Το γράμμα-σας με τις εγκάρδιες ευχές και
τα απλά μα θερμά λόγια σας μας συγκίνησε ειλικρινά. Απ' τα ποιήματά-σας το
«στα μάτια-σου» δημοσιεύεται. Το άλλο υστερεί λίγο στη μορφή. Ελ. Βαρυπ.
Απ' τα πεζο-ράγουδά-σας λείπει το λεπτό λυρικό αίσθημα. Μη νομίζετε πως
το εδο αυτό είναι τοπίο εύκολο—το αντίθετο. Διαβάστε νεοέλληνες πεζογρά-
φους. Δαν. Πλαϊν. Και για σας τα ίδια. Ιωάν. Σωτηρ. Το γράμ-
μα σας, πιστέψτε, μας χαροποίησε βαθιά. Η πλέρια από μέρους-σας κατανόηση
της σημασίας των προσπαθειών μας για την πνευματική ανάπτυξη των νέων το
αμέριστο ενδιαφέρον-σας για την έκδοσή μας και γενικά τα αγνά φιλικά λόγια-
σας μας δίνουν θάρρος στο δρόμο μας—γιατί βλέπουμε πως δε βαδίζουμε μόνοι,
αλλά πως μας συντροφεύει αχώριστα ο κόσμος των πνευματικών ανθρώπων. Η
συνεργασία-σας καλή και θα δημοσιευτεί.

Σε λίγες μέρες κυκλοφορεί:

ΓΕΩΡΓΟΣ ΚΑΡΑΛΗΣ
(Ένας πονεμένος ποιητής)

Φροντίδα: Στελ. Παναγιωτόπουλου
Κώστα 'Αγγελόπουλου
"Έκδοση περιοδικού
«ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΟΥΣΑ»
Πειραιάς — 1943

Α Ρ Γ Ω

ΜΗΝΙΑΙΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
Διευθυντής: ΜΗΝΑΣ Ε. ΜΑΤΣΑΚΗΣ
Γραφεία: 'Επιδάφρου 17—Πειραιάς

Στις 20 τού Μάη θα κυκλοφορήσει:

Τό 3ο τεύχος της «ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΜΟΥΣΑΣ» με ανέκδοτα ποιήματα
των κ. κ. Ρώμου Φιλύρα, Θεοδ. Ξύδη, Χρήστου Λεβάντα, Φοίβου Δέλφη, Περ-
σέα 'Αθηναίου, Σοφίας-Μαυροειδή Παπαδάκη, Μήτσου Λογίζου κ. ά, επίσης
άρκετα ποιήματα νέων ποιητών.

Πωλείται σ' όλα τα κεντρικά βιβλιοπωλεία και περίπτερα

“ΝΕΟΤΗΣ,”
ΜΗΝΙΑΙΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΓΡΑΦΕΙΑ: ΦΙΛ. ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ 31 — ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

ΤΙΜΗ ΔΡΑΧ. 300